

1. Referentie

Referentie	Ackaert, L. & Van den Bergh, B. (2003). Depressiesymptomen bij kinderen en jongeren. De relatie tussen depressiesymptomen bij kinderen en jongeren, sekse, leeftijd en ouder-kind relatietekenen. In B. Van den Bergh, L. Ackaert & L. De Rycke (Eds.), Tienertijd. Communicatie, opvoeding en welzijn in context: 10- tot 18-jarigen, ouders en leerkrachten bevraagd (pp. 199-224). Antwerpen/Apeldoorn: Garant
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	90-441-1359-3
Publicatievorm	Bijdrage in reader

2. Abstract

In dit hoofdstuk wordt een theoretisch kader geschetst om tot een duidelijke definitie van een depressieve stoornis bij kinderen en jongeren te komen. Men haalt literatuur aan met betrekking tot de invloed van sekse, leeftijd en ouder-kind relatietekenen op voorkomen van depressieve symptomen. Op basis van deze literatuur wordt onderzocht welke communicatie- en opvoedingskenmerken een invloed hebben op het zich af en toe depressief voelen enerzijds en op depressief zijn anderzijds bij kinderen en jongeren.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Gedrags- en emotionele problemen, welbevinden

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Leen Ackaert Kinderrechtencommissariaat Leuvenseweg 86 1000 Brussel Tel: 02/ 552 98 00 Fax: 02/ 552 98 01 kinderrechten@vlaamsparlement.be www.kinderrechten.be Bea Van den Bergh Centrum voor Bevolkings -en Gezinsstudie (CBGS) Markiesgebouw Markiesstraat 1 1000 Brussel Tel: 02/ 553 35 69 Fax : 02/ 553 35 57 info@cbgs.be http://www.cbgs.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	/
-----------------	---

Hypothesen	Voor de relatie tussen de depressiesymptomen bij kinderen of jongeren, sekse en leeftijd verwachten de onderzoekers dat meisjes en vooral adolescente meisjes een hogere mate van depressiesymptomen bij zichzelf ervaren dan jongens. Voor de relatie tussen depressiesymptomen bij kinderen of jongeren en de ouder-kind relatietekenen verwachten de onderzoekers dat er een negatief verband bestaat tussen de mate waarin kinderen en jongeren depressiesymptomen bij zichzelf ervaren en de mate waarin kinderen en jongeren positieve communicatie, acceptatie en monitoring in de relatie met hun ouders ervaren, dat er een positief verband bestaat tussen de mate waarin kinderen en jongeren depressiesymptomen bij zichzelf ervaren en de mate waarin kinderen en jongeren negatieve communicatie en psychologische controle in de relatie met hun ouders ervaren, dat zowel de moeder-kind relatietekenen als de vader-kind relatietekenen in relatie staan met de mate waarin kinderen en jongeren depressiestoornissen bij zichzelf ervaren.
------------	--

6. Methode

Onderzoeks-methode	Om de aanwezigheid van depressiesymptomen te meten, maakten de onderzoekers gebruik van de 'Korte Depressie Vragenlijst voor Kinderen (KDVK)' van Cees de Wit. Deze vragenlijst bestond oorspronkelijk uit negen uitspraken die beantwoord worden met 'niet akkoord' (score 0) of 'akkoord' (score 1). Door de optelling van de antwoordscores op de negen items krijgt men een totaalscore van 0 tot 9. Een totaalscore van 4 wordt gezien als 'indicatief voor een depressie' en een totaalscore van 6, 7, 8, 9 wordt omschreven als 'binnen de klinische range van een depressie'. In de KDVK peilen de uitspraken naar de cognitieve, affectieve en lichamelijke depressiesymptomen. Het samen voorkomen van depressiesymptomen wordt verkregen door de 0/1-scores te sommeren. Het in kaart brengen van het langdurig samen voorkomen van depressiesymptomen is met de KDVK niet echt mogelijk. De antwoordcategorieën van de KDVK geven enkel informatie over de aan- of afwezigheid van een symptoom en niet over de tijdsduur waarmee deze symptomen voorkomen. Om aan deze vereiste te voldoen, hebben de onderzoekers de oorspronkelijke antwoordcategorieën (niet akkoord/akkoord) vervangen door: 1) zelden tot bijna nooit, 2) soms, 3) heel vaak tot bijna altijd, alvorens de onderzoekers ze aan de bevroegde kinderen en jongeren voorlegden.
Onderzochte groep	1955 kinderen en jongeren tussen 10 en 18 jaar
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Sekse en leeftijd	Meisjes hebben een grotere kans op een 'sporadische depressie' dan jongens en meisjes van 14 jaar en ouder hebben nog een grotere kans op een 'sporadische depressie' dan jongens. Tussen de 'sporadische depressieve' kinderen en jongeren en de 'depressieve' kinderen en jongeren vindt men geen sekse- en leeftijdsverschillen.
Ouder-kindrelatietekenen Communicatievariabelen	'Niet depressieve' kinderen of jongeren hebben minder negatieve communicatie met hun ouders dan kinderen of jongeren met een 'sporadische depressie'. Een nog verdere toename in de negatieve communicatie met de ouder zorgt niet voor een nog hogere kans op een 'sporadische depressie'. 'Depressieve' kinderen en jongeren hebben niet méér negatieve communicatie met hun ouders dan kinderen of jongeren met een 'sporadische depressie'.
Opvoedingsvariabelen	'Sporadisch depressieve' kinderen en jongeren ervaren minder acceptatie, minder monitoring en meer psychologische controle dan 'niet depressieve' kinderen en jongeren. Een nog verdere daling in de acceptatie gaat samen met een nog grotere kans op een 'sporadische depressie'. Een nog verder daling in de monitoring en een nog verdere toename in de psychologische controle gaan niet samen met een nog grotere kans op 'sporadische depressie'. 'Depressieve' kinderen en jongeren ervaren enkel minder acceptatie dan 'sporadisch depressieve' kinderen en jongeren.
Beleidsaanbevelingen	Rekening houdend met de vaststellingen van de onderzoekers zou het voor de overheid zeker niet overbodig zijn om een informatie- en preventiecampagne over depressiviteit bij kinderen en jongeren te organiseren. Wanneer het om depressiviteit bij kinderen gaat, is een informatiecampagne naar de ouders toe het meest doeltreffend, gaat het om depressiviteit bij adolescenten, dan zijn de ouders en de adolescenten zelf de beste doelgroepen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Samenvatting

In dit onderzoek gaan Leen Ackaert (Kinderrechtencommissariaat) en Bea Van den Bergh (Centrum voor bevolkings- en gezinsstudie) na of er een verband is tussen de mate waarin kinderen en jongeren depressiesymptomen bij zichzelf ervaren enerzijds en sekse, leeftijd en ouder-kind relatietekenen anderzijds. Zij formuleren deze probleemstelling op basis van de literatuur die ze in het eerste deel van het hoofdstuk aanhalen. In dit eerste luik wordt een beeld geschetst van wat depressie bij kinderen en jongeren inhoudt en belicht men de relatie tussen depressiviteit bij kinderen en jongeren, hun sekse, leeftijd en de ouder-kind relatietekenen.

In het hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van de gegevens die in het kader van het 'CBGS/KRC - Onderzoek leefsituatie 10-18jarigen (2000)' verzameld werden bij 1955 kinderen en jongeren. De aanwezigheid van depressiesymptomen werd gemeten aan de hand van een vragenlijst, namelijk de 'Korte Depressie Vragenlijst voor Kinderen'. De onderzoekers hebben deze lijst wel aangepast, zodanig dat het tijdsaspect met betrekking tot de duur van de depressie kan gemeten worden.

Daaruit is gebleken dat meisjes vaker 'sporadisch depressief' zijn dan jongens. Vooral bij meisjes ouder dan 14 jaar is dit het geval. De sekse- en leeftijdseffecten worden slechts in beperkte mate bevestigd. Met betrekking tot de communicatie in het gezin bleek dat 'niet depressieve' kinderen of jongeren minder negatieve communicatie met hun ouders hebben dan kinderen of jongeren met een 'sporadische depressie'. 'Depressieve' kinderen en jongeren hebben niet méér negatieve communicatie met hun ouders dan kinderen of jongeren met een 'sporadische depressie'. De positieve communicatie tussen ouder en kind levert dus geen bijdrage tot de verklaring van depressiesymptomen bij kinderen en jongeren. Uit de resultaten met betrekking tot de opvoedingsvariabelen blijkt dat 'sporadisch depressieve' kinderen en jongeren ervaren wel minder acceptatie, minder monitoring en meer psychologische controle ervaren dan 'niet-depressieve' kinderen en jongeren.

De onderzoekers vermelden dat het zeer nuttig zou zijn dat de overheid informatie- en preventiecampagnes voorziet, zowel naar ouders, als kinderen, als adolescenten toe.